

HPa

Etelä-Suomi

Aluehallintovirasto

Työsuojelun vastuualue

LAUSUNTO

1 (2)

25.4.2016

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle

HE 39/2016 vp

ETELÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIKASTON TYÖSUOJELUN VASTUUALUEEN ASIAKUNTITIA-LAUSUNTO; HALLITUKEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAIKSI TYÖNTEKIJÖIDEN LÄHETTÄMI-SESTÄ JA ERÄIKSI SIIHEN LIITTYVIKSI LAEIKSI

Etelä-Suomen aluehallintoviraston työsuojelun vastuualue kannattaa esityksen hyväksymistä.

Työsuojelun vastuualueen mielestä ehdotettu laki parantaa työsuojeluviranomaisen mahdollisuuksia valvoa lähetettyjen työntekijöiden työsuhteiden vähimmäisehtoja merkittävästi.

Lähetettyjen työntekijöiden työsuhteiden vähimmäisehtojen valvonta on ollut nykyainsäädännön aikana ongelmallista. Työsuojeluviranomaiselta on puuttunut toimivia valvonnan välineitä. Työsuojeluviranomaisella ei ole ollut käytössään tietoja, missä lähetävät yritykset Suomessa toimivat. Valvonnan toteutumiseksi tarvittavien asiakirjojen saanti lähetävältä yritykseltä on ollut vaikeaa tai jopa mahdotonta. Useissa valvontatapauksissa lähetävän yrityksen Suomeen sijoittautunut edustaja on kesken valvontaprosessin ”kadonnut” Suomesta.

Nyt lakiesitykseen sisältyvät uudet säännökset antavat työsuojeluviranomaiselle paremmat mahdollisuudet valvonnan toteutumiseksi. Lakiesityksen 7 §:n tarkoittama ilmoitus työntekijöiden lähettämisestä antaa työsuojeluviranomaiselle riittävästi ajantasaista tietoa valvonnan kohdentamiseksi. Lakiesityksen 10 §:ssä säädettäisiin lähetävän yrityksen hallussa Suomessa saatavilla olevista tiedoista, joilla mm. olisi merkitystä työsuhteiden vähimmäisehtojen valvomiseksi. Vastuualue pitää myös hyvänä, että säännöksessä on selkeä vaatimus siitä, että lähetävän yrityksen on ilmoitettava työn tilaajalle ennen työn aloittamista, missä tietoja säilytetään.

Lähetävän yrityksen Suomeen sijoittautuneen edustajan tiedot on toimitettava työtilaajalle. Tilaajan on laatimissaan sopimuksissa tai muutoin käytettävissä olevin keinoin varmistettava, että lähetävä yritys tekee lakiesityksen 7 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen ja että lähetävällä yrityksellä on Suomessa edustaja. Tämä säännös täsmentää aikaisempaa käytäntöä ja valvonnan toteutumisen kannalta on tärkeää, että työn tilaajalla on lähetävän yrityksen edustajan yhteystiedot käytettävissään tai tieto, miten edustajaan saadaan yhteys.

Lain 15 §:ssä säädettäisiin rakennuttajan ja pääurakoitsijan vastuusta tilanteissa, joissa lähetetylle työntekijälle ei ole maksettu 5 §:n tarkoittamaa palkkaa tehdystä työstä. Jo pelkästään ilmoitusmahdollisuuden olemassa olo toi-

25.4.2016

mii työsuojelun vastuualueen käsityksen mukaan ennaltaehkäisevästi ja pitää ehdotettua säännöstä tarpeellisenä muutoksena. Lisäksi rakennuttajalle tai pääurakoitsijalle voidaan määrätä laiminlyöntimaksu lakiesityksen 35 §:n tarkoittamalla tavalla tilanteissa, joissa se ei ole ryhtynyt tarvittaviin toimenpiteisiin saatuaan ilmoituksen, ettei lähettävän yrityksen työntekijälle ole maksettu lain 5 §:n mukaista vähimmäispalkkaa.

Esityksen 6. luvussa säädettäisiin valtiolliset rajat ylittävistä viranomaisten välisestä hallinnollisesta yhteistyöstä. Työsuojelun vastuualue pitää tärkeänä, että asiasta säädetään lakiesityksessä. Useissa lähetettyjen työntekijöiden työsuhteen vähimmäisehtojen valvomiseksi on tarpeen saada tietoja myös lähitömaan viranomaisilta. Työsuojelun vastuualue on tehnyt oma-aloitteisesti yhteistyötä Viron kanssa tehdyllä yhteistoimintasopimuksella. Ulottamalla vastaavaa toimintaa myös muihin lähialueen maihin, saadaan ongelmalliset lähetävät yritykset paremmin viranomaisvalvonnan piiriin.

Lakiesityksen 35 §:n mukaan työsuojeluviranomainen voisi määrätä laiminlyöntimaksun lähettävälle yritykselle milloin se ei ole noudattanut 7 §:ssä tarkoitettua ilmoitusvelvollisuutta tai ilmoitus on ollut sisällöltään puutteellinen. Laiminlyöntimaksu voitaisiin määrätä myös tilaajalle sekä aiemmin mainituissa tilanteissa rakennuttajalle tai pääurakoitsijalle. Työsuojelun vastuualue pitää esitystä perusteltuna.

Työsuojelun vastuualue on tilaajavastuulain valvomiseksi määrännyt laiminlyöntimaksuja tilaajille, joissa se ei ole selvittänyt sopimuskumppaninsa ns. yhteiskunnallisten velvoitteiden hoitamista säädetyllä tavalla. Työsuojelun vastuualueen kokemukset laiminlyöntimaksun määräämiseksi ovat olleet hyviä. Menettelyllä säästetään mm. poliisi- ja syyttäväviranomaisten resursseja merkittävästi. Työsuojelun vastuualue on usein esittänytkin, että vastaavan tyyppisiä laiminlyöntimaksuja voitaisiin määrätä myös sellaisissa tilanteissa, joissa työnantajalle on määrätty esimerkiksi jokin kirjanpidollinen tehtävä (työaika, vuosiloma, työvuoroluettelon laatiminen tms.). Milloin työnantaja laiminlöisi veloitteensa, olisi laiminlyönnistä voitava määrätä työsuojeluviranomaisen toimenpitein laiminlyöntimaksua. Menettelyllä olisi viranomaisten kokonaisresursseja säästävä vaikutus.

Lopuksi työsuojelun vastuualue toteaa, että esitetyt lakimuutokset kaventavat entisestään harmaan talouden toimijoiden elintilaa. Jatkossa olisikin hyvä, jos rakennusalaan koskevat erityissäännökset saatettaisiin voimaan laajasti kaikille toimialoille.

Uusien lakimuutosten tuomien mahdollisuuksien käyttämiseksi ja hyödyntämiseksi täysimääräisesti sekä viranomaisten välisen yhteistyön tiivistämiseksi on myös huolehdittava työsuojeluviranomaisen resurssien riittävydestä.

Johtaja Kaarina Myyri-Partanen